

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9CoCsp/76/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118203161
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2118203161.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, so sídlom Žilina, Hodžova 11, zastúpeného splnomocnencom: advokátska kancelária MCGA legal, s.r.o., IČO: 36 715 662, so sídlom Bratislava, Partizánska 2, proti žalovanému: W. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom K. E. XX, o zaplatenie 5.000,- Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 39Csp/52/2018-71 zo dňa 17. januára 2020 - I. výrok (v lehote splatnosti) a II. výrok, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku v časti povolenia splátok, v napadnutom II. výroku a v závislom III. výroku **r u š í a v r a c i a** v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,- Eur, úrok 129,79 Eur, úrok z omeškania 1,97 Eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 129,79 Eur od 20.3.2018 do zaplatenia, sumu 3,58 Eur a to všetko v mesačných splátkach vo výške 200,- Eur splatných vždy do 15. dňa v mesiaci s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky v lehote splatnosti sa stáva splatným celý dlh, pričom prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku, II. výrokom vo zvyšku žalobu zamietol, III. výrokom priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, 3, § 506, § 369 ods. 1, 2, 3 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 9, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 517 ods. 1, 2, § 565 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 veta prvá, § 2 písm. a), b), d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch), s poukazom na procesné ustanovenia § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Okresný súd vychádzal zo skutkových zistení, že strany uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou bol poskytnutý úver 5.000,- Eur, na ktorý žalovaný nezaplatil žiadnu sumu. Listom zo dňa 19.3.2018 žalobca úver zosplatnil a vyzval žalovaného na zaplatenie dlhu do 29.3.2018.

4. Práve uzavrel, že žaloba je dôvodná čiastočne v sume nesplatennej istiny úveru 5.000,- Eur, nezaplateného zmluvného úroku do predčasného zosplatnenia 129,79 Eur, úroku z omeškania 1,97 Eur. Nezistil žiadne nedostatky predmetnej úverovej zmluvy v zmysle § 9 ods. 1 a 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania priznal žalobcovi úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 5.000,- Eur a zo sumy úrokov 129,79 Eur od 20.3.2018 do zaplatenia. Zároveň priznal žalobcovi poplatky za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 3,58 Eur, keď sa na nich strany dohodli v článku bodu 1.2. zmluvy. Žalobu v časti zmluvného úroku 8,90 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplatenia

zamietol. Strany si dojednali fixný zmluvný úrok 8,90 % do doby splatnosti úveru (13.11.2025), avšak žalobca na základe omeškania žalovaného so splácaním úveru pristúpil k zosplatneniu celého úveru skôr, a to ku dňu 19.3.2018. Zmluvný úrok predstavuje plnenie pre veriteľa, ktoré prijíma z dôvodu, že dlžník má k dispozícii jeho finančné prostriedky a má tiež výhodu splátok, teda je oprávnený držiteľ týchto peňazí a na strane druhej má povinnosť riadne a včas splátky uhrádzať. Ak však nastane splatnosť celej pohľadávky, a to jednostranným úkonom veriteľa, dlžník prichádza o výhodu splátok, prestáva byť oprávneným držiteľom a vzniká mu povinnosť celú dlžnú istinu veriteľovi vrátiť. Ak tak neučiní, dostáva sa do omeškania, ktoré je charakteristické tým, že zaniká pre veriteľa nárok na zmluvný úrok, pretože na jeho poberanie už nie sú po splatnosti istiny splnené podmienky. Za čas po splatnosti úveru má veriteľ nárok iba na plnenia, ktoré mu § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznáva. Má teda nárok požadovať vrátenie úveru alebo jeho časti, ktorú ešte dlžník nesplatil a zároveň môže požadovať od dlžníka úroky z omeškania. S poukazom na uvedené je toho názoru, že veriteľovi patria zmluvné úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania, nakoľko kumulácia úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania predstavuje neúmernú a neprijateľnú záťaž pre dlžníka ako spotrebiteľa. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj právna konštrukcia navýšenia úrokov z omeškania o úroky za úver, napr. zmluvnou podmienkou o platení úrokov za úver do zaplatenia aj po splatnosti úveru, a teda počas omeškania. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/769/2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 190/2014. Závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Cbo/143/98) boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. Zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk. Inak by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd priznal aj poplatky za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 3,58 EUR, keď sa na nich strany dohodli v článku bodu 1.2. Zmluvy.

5. Záverom okresný súd umožnil žalovanému plniť dlh v splátkach po 200,- Eur mesačne až do úplného splatenia dlhu pod následkom straty výhody splátok. Pri stanovení možnosti splátok pri splácaní dlhu vychádzal z príjmu žalovaného 1.000,- Eur mesačne. Zároveň prihliadol na zásadu, že dlh plnený v splátkach má byť celý (vrátane príslušenstva) uhradený najneskôr do troch rokov, pričom výšku nastavil na to, že daná suma musí byť v možnostiach žalovaného (50,- Eur je neprimeraná aj k výške splátky vyplývajúcej aj zo samotnej zmluvy o úvere) s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky v lehote splatnosti sa stáva splatným celý dlh.

6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a žalobcovi, ktorý mal vo veci neúspech len v časti týkajúcej sa príslušenstva, priznal nárok na plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

7. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca výlučne II. (zamietajúcemu) výroku a I. výroku v lehote splatnosti (priznaných nárok), ktorým navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu, zaviazat' žalovaného zaplatiť dlh v lehote 3 dní a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s poukazom na § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku. Argumentoval tým, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich vrátenia, teda aj po predčasnom zosplatnení. Existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo, resp. výkladom cez analogiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý zmluvný úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných

prostriedkov (§ 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, § 16 ods. 1, § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch). Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami (ktoré však, ako sme uviedli už skôr, neexistujú) alebo nepriamo - extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však nebol predložený. Výklad prezentovaný okresným súdom by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľ, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvyhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. S takýmto názorom nemožno súhlasiť. Pokiaľ majú sudy záujem chrániť spotrebiteľa v obdobných prípadoch omeškania, majú možnosť tak urobiť v zmysle zákona a nie nad jeho rámec, a to najmä tak, že po adekvátnom preskúmaní objektívnosti príčin omeškania spotrebiteľa ako dlžníka, ktoré viedlo k predčasnemu zosplateniu, použitím § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku určia dlžníkovi dlhšiu lehotu na splatenie dlžnej sumy (k čomu sudy v rozhodujúcej väčšine prípadov aj reálne pristupujú, čo len ďalej oslabuje argument uvádzaný v napadnutých rozhodnutiach súdov, že spotrebiteľ je po zosplatení úveru znevýhodnený stratou výhody splátok - keďže túto opäť získa vďaka rozhodnutiu súdu). Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 113/2018, rozhodnutie publikované Zo súdnej praxe pod č. 55/1996, rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/108/2017, sp. zn. 8Co/138/2017, sp. zn. 8Co/206/2018, Krajského súdu Žilina sp. zn. 11Co/12/2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/23/2017, 43Co/29/2018, sp. zn. 43Co/7/2018, sp. zn. 43Co/37/2018, sp. zn. 43Co/21/2018, sp. zn. 17Co/121/2018, sp. zn. 43Co/28/2017, sp. zn. 41Co/52/2019, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/116/2017, sp. zn. 12Co/4/2018, sp. zn. 7Co/326/2017, sp. zn. 7Co/203/2017, sp. zn. 7Co/326/2017, sp. zn. 12Co/116/2017, sp. zn. 12Co/115/2017, sp. zn. 7Co/4/2018, sp. zn. 12Co/70/2018, sp. zn. 8Co/1/2019, sp. zn. 7Co/203/2017, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/297/2017, sp. zn. 5Co/311/2017, sp. zn. 5Co/250/2017, sp. zn. 5Co/372/2017, sp. zn. 5Co/414/2017, sp. zn. 5Co/339/2017, sp. zn. 5Co/465/2017, sp. zn. 5Co/8/2018, sp. zn. 5Co/6/2018, sp. zn. 3Co/248/2017, sp. zn. 5Co/60/2018, sp. zn. 5Co/77/2019, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/22/2018, sp. zn. 14Co/29/2018, sp. zn. 25Co/71/2018, rozhodnutia NS SR sp. zn. 33 Cdo 212/2014, sp. zn. 4Obo/143/98, uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. S poukazom na § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku má súd možnosť a) neurčiť paričnú lehotu - v takom prípade zostáva zákonná v trvaní troch dní od právoplatnosti alebo alternatívne b) určiť paričnú lehotu dlhšiu ako tri dni avšak výlučne v odôvodnených prípadoch. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/91/2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/87/2019, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/163/2018. Zákon teda explicitne podmieňuje alternáciu dĺžky paričnej lehoty odôvodnenosťou prípadu, t. j. súd nemôže určiť dlhšiu lehotu bez relevantných skutkových tvrdení podložených zodpovedajúcimi dôkazmi. Z vyššie uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že - bez ďalšieho, najmä bez dôkazov komplexne objektivizujúcich majetkovú situáciu žalovaného - nebola splnená podmienka odôvodnenosti pre určenie dlhšej paričnej lehoty a okresný súd priznaním možnosti splátok postupoval nad zákonom dovolený rozsah. Okresný súd bol pri svojom rozhodovaní odkázaný na dôkazmi nepodložené tvrdenia žalovaného o jeho finančnej situácii. Posúdenie finančných možností žalovaného pre účely úhrady dlžnej pohľadávky by malo byť súčasťou aktivít v procese prípadného núteného výkonu súdneho rozhodnutia, kedy dôjde jednak k dôslednému zisteniu majetku žalovaného a jednak k voľbe najvhodnejšieho spôsobu výkonu rozhodnutia. Prítom pre posúdenie vymožitelnosti pohľadávky a voľbu vhodného spôsobu jej vymoženia nebude rozhodujúci iba príjem, ale jeho celkové majetkové pomery povinného. Priznaním splátok vo výške 200,- Eur mesačne okresný súd zapríčinil, že žalovaný bude len istinu splácať dva roky. Okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav týkajúci sa možnosti žalovaného uhradiť dlžnú pohľadávku. Z vykonaného dokazovania vo veci okresný súd nemohol adekvátnym spôsobom posúdiť komplexné pomery žalovaného. Oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach je výnimočné oprávnenie a každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka, ktorá však nesmie neprimerane zasahovať do právoplatne priznaných práv veriteľa. K uvedenému poukázal ďalej na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/97/2019, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/18/2017, sp. zn. 12Co/145/2017, sp. zn. 15Co/185/2017, sp. zn. 12Co/145/2017, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/116/2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/34/2017, sp. zn. 6Co/226/2017, sp. zn. 8Co/157/2017, sp. zn. 8Co/34/2017, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/498/2016, sp. zn. 24Co/322/2016.

8. Žalovaný odvolanie nepodal, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a napadnutý II. výrok ako aj I. výrok v časti povolenia splátok (lehota na plnenie) je potrebné zrušiť postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP) a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

10. Žalobca sa pôvodne žalobou domáhal zaplata sumy 5.000,- Eur, úroku 129,79 Eur, úrokov z omeškania 1,97 Eur, úroku 8,90 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplata, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplata, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 129,79 Eur od 20.3.2018 do zaplata.

11. Výrok I., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,- Eur, úrok 129,79 Eur, úrok z omeškania 1,97 Eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplata, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 129,79 Eur od 20.3.2018 do zaplata, sumu 3,58 Eur (okrem povolenia zaplatiť priznaný nárok formou splátok) nebol napadnutý odvolaním strán, preto nadobudol právoplatnosť.

12. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak priznaný nárok I. výrokom povolil žalovanému zaplatiť v mesačných splátkach vo výške 200,- Eur splatných vždy do 15. dňa v mesiaci s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky v lehote splatnosti sa stáva splatným celý dlh, pričom prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku, II. výrokom žalobu (čiastočne) zamietol (úrok 8,90 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplata), III. výrokom priznal žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.

13. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti veci samej (II. výrok) vo vzťahu k úrokom na právnom závere, že žalobcovi prislúcha právo na zaplata dohodnutého zmluvného úroku z úveru len do času zosplatenia úveru. Žalobca s týmto jeho záverom nesúhlasil dôvodiac najmä tým, že dlžník je povinný platiť úroky až do doby skutočného vrátenia poskytnutého úveru veriteľovi, žiadosťou o okamžité splatenie úveru nedochádza k zániku (predčasnemu ukončeniu) zmluvy, povinnosť platiť úroky z omeškania je predpokladaným zákonným sankčným mechanizmom, pretrvávajúci stav, keď žalovaný naďalej užíva (a nevracia) poskytnuté finančné prostriedky a žalobkyňa nimi fakticky nedisponuje, rozhodne nie je dôvodom na nepriznanie zmluvne dohodnutých úrokov, inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobito interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania (bez ohľadu na termín splatnosti úveru), t. j. do doby reálneho vrátenia úveru veriteľovi, nemožno v danom prípade akceptovať údajnú neprípustnosť paralelného úročenia istiny úverovej pohľadávky žalobcu úrokom z omeškania a súčasne riadnym zmluvným úrokom (v podrobnostiach odsek 7 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu). Z odvolania je teda zrejmá nesúhlasná argumentácia voči právnomu posúdeniu nároku na zaplata zmluvného úroku po predčasnem zosplatení úveru. Z rozhodovacej praxe odvolacích súdov vyplýva nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnem zosplatení úveru. Kumulácia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatení spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je predmetom odbornej diskusie, keďže jednoznačné legislatívne riešenie absentuje. Z ust. § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná (uvedené odznelo v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo 16.6.2020). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) v aktuálnom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 poukázal na skutočnosť, že pri spotrebiteľských úveroch je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy, čo znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave úverovej zmluvy absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých

peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatenie je pritom inštitút slúžiaci ochrane veriteľa. Veriteľ však peňažné prostriedky nemá, ale patrí mu za ne dohodnutá odmena. Závazok dlžníka v zmysle splatenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, pretože dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. NS SR v uznesení sp. zn. 5Cdo/42/2020 ďalej argumentoval, že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, to znamená že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z toho dôvodu dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda. Jeho právo zostáva zachované, po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. NS SR v rozhodnutí 5Cdo/42/2020 dospel preto k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

14. Podľa ustanovenia § 232 ods. 3, 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškание s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

15. Určenie dlhšej než trojdňovej lehoty na plnenie, ako aj povolenie splátok (§ 232 ods. 3 druhá veta, ods. 4 CSP) patrí medzi procesné úkony súdu. Pri úvahe o určení lehoty na splnenie povinnosti, alebo pri určení, že peňažné plnenie sa môže realizovať v splátkach, je nutné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Súd musí ex offio prihliadnuť na: osobné a majetkové pomery strán, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovaného v konaní, prejavenu snahu o plnenie záväzku žalovaným, dobu, po ktorú by týmto spôsobom došlo k zaplateniu dlžnej sumy s tým, aby nepredstavovala neúmerne zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľa (čo zohľadní pri výške splátok a podmienkach ich zročnosti), pričom súd môže určiť, že nezaplatením, resp. omeškáním s plnením čo i len jednej splátky, nastáva zročnosť celého plnenia (tzv. crossdefault doložka).

16. Súd teda musí lehotu na plnenie určiť tak, aby svojou dĺžkou nepoprela samotný účel súdneho konania a v konečnom dôsledku viedla k odstráneniu právnej neistoty medzi stranami.

17. Závery súdu o tom, že je na mieste určiť dlhšiu lehotu na plnenie než tri dni od právoplatnosti rozsudku, príp. že sa peňažné plnenie má platiť v splátkach, musí byť vždy náležite odôvodnené (viď judikát R 126/1966, R 67/1966).

18. V prejednávanej veci prvoinštančný súd umožnil žalovanému I. výrokom priznaný nárok (sumu 5.000,- Eur, úrok 129,79 Eur, úrok z omeškania 1,97 Eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.000,- Eur od 20.3.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 129,79 Eur od 20.3.2018 do zaplatenia, sumu 3,58 Eur) v mesačných splátkach vo výške 200,- Eur splatných vždy do 15. dňa v mesiaci s tým, že neuhradením čo i len jednej splátky v lehote splatnosti sa stáva splatným celý dlh, pričom prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku.

19. Z obsahu opisu vyplýva, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie vo výpovedi na pojednávaní 18.12.2019 (č. l. 66) uviedol, že pracuje ako živnostník, v jeho možnostiach je mesačne platiť 50,- Eur.

20. Okresný súd poskytnutie výhody splátok žalovanému odôvodnil strohým konštatovaním: „Súd pri stanovení možnosti splátok pri splácaní dlhu vychádzal z príjmu žalovaného 1.000,- Eur mesačne. Súd pri určení výšky mesačných splátok prihliadol na zásadu, že dlh plnený v splátkach má byť celý (vrátane príslušenstva) uhradený najneskôr do troch rokov, pričom výšku nastavil na to, že daná suma musí byť v možnostiach žalovaného“.

21. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého I. výroku v časti povolenia splátok vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel k záveru, že rozsudok je v časti povolenia splátok nepreskúmateľný, nakoľko z jeho obsahu (odseku 7) nemožno vyvodiť z akých dôvodov okresný súd umožnil žalovanému zaplatiť prisúdenú istinu s príslušenstvom v splátkach. Poukázanie iba na príjem 1.000,- Eur žalovaného (výška ktorého navyše z obsahu spisu vôbec nevyplýva) bez relevantných dôkazov je nepostačujúcim.

22. Je potrebné prisvedčiť odvolacej námietke žalobcu, odôvodnenie rozsudku prvoinštančného súdu ohľadne dôvodov, pre ktoré umožnil žalovanému splácať žalovanú istinu vrátane jej príslušenstva, je nepreskúmateľné, a teda je v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vychádzal jedine z neúplného tvrdenia žalovaného, navyše aj z výšky príjmu, ktorá z obsahu spisu vôbec nevyplýva, pričom neskúmal komplexné majetkové, zárobkové, osobné pomery žalovaného (napr. priemerný čistý mesačný príjem, vlastníctvo k hnutelným veciam, k nehnuteľným veciam, jeho výdavky). Z obsahu spisu absentujú listinné dôkazy preukazujúce majetkové pomery žalovaného.

23. Vzhľadom na uvedené v odseku 13 a 22 odvolací súd nemal inú možnosť, ako rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutý I. výrok v časti povolenia splátok zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, napadnutý II. výrok zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP a to aj vrátane závislého III. výroku o trovách konania a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Povinnosťou súdu prvej inštancie, viazaného právnym názorom odvolacieho súdu vychádzajúceho z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, tak bude v ďalšom konaní vykonať dokazovanie za účelom posúdenia nároku žalobcu na zaplatenie zmluvných úrokov po zosplatnení úveru (popri úrokoch z omeškania). NS SR v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Preukázaný skutkový stav na základe vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie podriadi pod platnú právnu úpravu, v zmysle ktorej je dlžník povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov (§ 502 ods. 1 Obchodného zákonníka a konečný okamih povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov zodpovedá dohode zmluvných strán o zmluvnom úroku pri riadnom plnení povinnosti dlžníka, zaplatiť tento zmluvný úrok ako cenu peňazí. Ďalej je potrebné skúmať či u žalovaného skutočne existujú podmienky pre určenie paričnej lehoty dlhšej než tri dni, resp. konkrétne podmienky pre poskytnutie výhody splátok a až potom sa bude môcť objektívne rozhodnúť o eventuálnej výške splátok a podmienkach ich zročnosti s prihliadnutím nato, aby splátky neprimeraným spôsobom nezasiahli do práv žalobcu.

25. Súd prvej inštancie pri písomnom vyhotovení rozhodnutia bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé, s uvedením obsahových náležitostí podľa § 220 ods. 2 CSP, vrátane uvedenia použitých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je

odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobkyne, dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

26. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. V novom rozhodnutí (o veci v zostávajúcej časti) rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania.

27. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).